

Intervenție tema democrației digitale¹

Dr. Mihai Sebe²,

Expert, Institutul European din România

Dezbateri: *Oportunități și provocări în noua eră digitală. Implicații pentru România.*

- Academia Română, 25 aprilie 2018 -

- Timp estimat intervenție - 5 minute -

- Fișă tehnică -

Check Against Delivery
Seul le texte prononcé fait foi
Es gilt das gesprochene Wort

¹ Opinia exprimată aparține exclusiv autorului și nu implică în niciun fel instituțiile cu care acesta colaborează.

² Email: mihai.sebe@ier.gov.ro Twitter: @MihaiSebe83

”You cannot play God then wash your hands of the things that you’ve created. Sooner or later, the day comes when you can’t hide from the things that you’ve done anymore.” (William Adama, Battlestar Galactica (2003)³

Stimate doamne,

Stimați domni,

În ultimele decenii noile tehnologii fie că vorbim de dezvoltarea exponențială a Internetului sau de apariția elementelor de inteligență artificială ori de utilizarea extensivă a telefoanelor inteligente ori de prezența în creștere a așa numitului „Internet al lucrurilor” au devenit din ce în ce mai prezente în viața de zi cu zi. Aceste transformări digitale au creat noi oportunități și provocări pentru politicieni, jurnaliști, instituții politice.

I. Definiții. Tentative.

E-guvernare - utilizarea de către guvern a tehnologiei informațiilor și comunicațiilor (TIC), și în special a Internetului, ca o unealtă pentru a atinge o mai bună guvernare

Guvernare digitală - utilizarea tehnologiilor digitale, ca o parte a strategiilor de modernizare a guvernelor pentru a crea valoare publică. Se bazează pe un ecosistem de guvernare digitală compus din actori guvernamentali, organizații neguvernamentale, mediul privat, asociații cetățenești și indivizi care sprijină producerea și accesul la date, servicii și conținut prin interacțiunea cu guvernul⁴.

E-democrație - forma de guvernare în care toți cetățenii adulți sunt prezumați a fi eligibili pentru a participa în mod egal la propunerea, dezvoltarea și crearea de legi⁵

E-democrație - utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicațiilor în procesul politic și de guvernare⁶

³ Sursa: <http://quotegeek.com/television-quotes/battlestar-galactica-2003/10238/>

⁴ OECD Recommendation on Digital Government Strategies, 2014, <http://www.oecd.org/gov/digital-government/recommendation-on-digital-government-strategies.htm>

⁵ Jafarkarimi et al., *The Impact of ICT on Reinforcing Citizens’ Role in Government Decision Making*, 2014 http://www.ijetae.com/files/Volume4Issue1/IJETAE_0114_109.pdf

⁶ Macintosh A., *Characterizing E-Participation in Policy-Making*, 2004, <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan038449.pdf>

II. Care ar trebui să fie scopurile democrației digitale?

- ❖ Drepturile omului (promovarea libertății și a drepturilor omului)
- ❖ Promovarea democrației (Internetul permite crearea unui mediu democratic - absența unui control centralizat & comunicare nemediată)
- ❖ Îmbunătățirea democrației (Internetul și accesul la informație mai ușor)

III. Cerințe. Cum poți avea o democrație digitală?

- ❖ Acces la Internet - liber și de bună calitate
- ❖ Securitatea și protecția datelor cetățenilor
- ❖ Răspuns din partea guvernului la solicitările digitale ale cetățenilor

IV. Tipuri de interacțiune în cadrul democrației digitale

- ❖ Democrația digitală are potențialul de a depăși trade-off-ul din prezent dintre mărimea grupului care participă la procesul democratic și profunzimea exprimării voinței
- ❖ site-uri sociale - rol important în deliberările democratice
- ❖ implicare civică
- ❖ implicarea tinerilor
- ❖ democrație deliberativă
- ❖ societatea civilă
- ❖ vot electronic
- ❖ transparență guvernamentală și accesibilitate

V. Riscuri

- ❖ cenzură
- ❖ populism online
- ❖ cum garantăm unicitatea votului și caracterul său secret?
- ❖ cum securizăm voturile electronice?

VI. Elefantul din cameră - Inteligența Artificială⁷

- 1.1 Nu există o definiție general acceptată, univocă și precisă a IA. IA este o noțiune generică pentru un mare număr de (sub)domenii, precum: *cognitive computing* [algoritmi capabili de raționament și înțelegere la un nivel mai înalt (mai asemănători cu mintea umană)], *machine learning* (algoritmi care învață singuri să îndeplinească sarcini), *augmented intelligence* (colaborare dintre om și mașină), *AI robotics* (IA integrată în roboți). Obiectivul central al cercetării și dezvoltării IA este însă automatizarea comportamentului inteligent, precum raționamentul, colectarea de informații, planificarea, învățarea, comunicarea, manipularea, semnalizarea, chiar și crearea, visarea și perceperea.
- 1.2 În linii mari, IA se clasifică în *narrow AI* și *general AI*. *Narrow AI* (IA restrânsă) este capabilă să îndeplinească sarcini specifice. *General AI* (IA generală) este capabilă să îndeplinească orice sarcină intelectuală pe care o poate îndeplini un om.
 - a) **Guvernanță și democrație**
- 1.3 Aplicațiile de IA pot contribui la o mai mare implicare a cetățenilor în politicile publice și la sporirea transparenței procesului decizional. CESE invită UE și guvernele naționale să utilizeze IA în acest scop.
- 1.4 CESE este preocupat de utilizarea direcționată a sistemelor de IA (sub forma algoritmilor inteligenți) pentru agregarea știrilor, de exemplu, pe platformele de comunicare socială, ceea ce induce limitarea informației și sporirea clivajelor din societate (exemple în acest sens fiind „bulele filtrante” și informațiile false de pe Twitter și Facebook în timpul alegerilor din SUA).
- 1.5 De asemenea, CESE este preocupat de semnalele care trimit la o posibilă utilizare a sistemelor de IA pentru a influența comportamentul (la vot al) cetățenilor. Prin intermediul așa-numiților „algoritmi inteligenți”, preferințele și comportamentul oamenilor ar putea fi prevăzute și influențate într-o anumită direcție. Acest lucru reprezintă o amenințare la adresa unei democrații

⁷ Raportor: Cătălina MULLER, AVIZ *Comitetul Economic și Social European Inteligența artificială - Impactul inteligenței artificiale asupra pieței unice (digitale), a producției, a consumului, a ocupării forței de muncă și a societății (aviz din proprie inițiativă)* (2017) <https://www.eesc.europa.eu/our-work/opinions-information-reports/opinions/artificial-intelligence>

echitabile și deschise. În actuala eră a polarizării și a dezmembrării instituțiilor internaționale, precizia și forța unei asemenea tehnologii de propagandă pot garanta rapid o mai mare dislocare a societății. Acesta este unul dintre motivele pentru care este nevoie de introducerea unor standarde de transparență și controlabilitate a algoritmilor (intelligenți).

VII. Evoluții

- ❖ democrație reprezentativă sporită
- ❖ democrație electronică directă ?

VIII. Concluzii